

אני רוצה לדבר אתך

כתב יהודה אטלס

איור גיא מורד

הוצאת כתר 2015, עמודים לא ממוספרים.

המספר של הספר מוטרד משגיא, חבר לכיתה, שמציק לו. המספר שאינו מזדהה בשמו אינו מחזיר מכות מפני שהוא מתנגד לאלימות, למרות שהוא אינו ילד חלש. רק כאשר שגיא מפיל אותו המספר משתף את הוריו. האב מציע לו לנסות לדבר עם שגיא, המספר אמנם מנסה, למרות ששגיא, כפי שהמספר צפה זאת מראש, מסרב לדבר איתו. ולמרבה הפלא ההצקות נפסקות ויש סיום אופטימי לספר.

נושא האלימות בביה"ס, נושא קשה ובעייתי. אנחנו שומעים עליו מראשית ימי בתי הספר ועד ימינו. נושא שעדיין לא בא על פתרונו, למרות ניסיונות רבים מוצלחים מקומיים.

באתר של משרד החינוך יש הפניות לעיסוקים מגוונים בנושא זה:

<http://edu.gov.il/owlHeb/Tichon/LivuyVeTmicha/Preventing-Violence/Pages/Violence-in-school-how-to-identify-how-to-deal-and-create-the-best-possible-climate.aspx>

במיוחד יש לציין את המאגר של מכללת קיי

<http://www.kaye7.org.il/violence.htm>

המאגר שולח לאתרים רבים ובהם מגוון של סרטונים, מאמרים, הפעלות, כדי להתמודד עם הבעיה.

הפתרון של יהודה אטלס מבוסס על ניסיונו האישי, כפי שהוא מספר בראיון עם נדב מילר-אלמוג 31/05/2016, מומלץ לקרוא את הריאיון במלואו.

<http://www.thetypewriter.co.il/?p=597>

איך נולד הספר "אני רוצה לדבר איתך?"

"הסיפור שכלול בספר קרה בעבר לבני, יובל, שהיום כבר מזמן אינו ילד. כשהיה בכיתה ב' או ג' הוא חזר יום אחד הביתה מבית-ספר וסיפר על ילד בכיתה שמציק לו. אני, שהייתי אז בהשפעת כמה סדנאות ב'פורום' של לנדמרק, שאלתי אותו: 'ניסית לדבר עם הילד הזה?' בעקבות השאלה התפתחה שיחה, שבהשפעתה הוא אכן ניסה לדבר עם הילד המציק. כצפוי, ההוא לא רצה לדבר אתו, אבל אחרי כמה 'אני רוצה לדבר אתך!' ההצקות חדלו. המסקנה: צריך לדבר. גם עם כאלה שנדמה שאי-אפשר לדבר אתם. גם עם אויבים.

מה התפקיד של ההורים בספר האחרון שלך?

"בספרי ילדים אסור שלהורה יהיה תפקיד מרכזי. לא הוא שאמור לפתור את הבעיה. הילדים הם שיפתרו אותה. להורים יכולים להיות רק שני תפקידים: או ספקי מזון, או כאלה שמפריעים למהלך העלילה. אני חושב שלהורים יש תפקיד מכריע בחינוך הילדים. נתתי להם בספר הזה תפקיד של פרשנים. הילד לא מבין איך, אחרי כמה ניסיונות לדבר עם הילד הבריון, הוא הפסיק להציק לו. ההורים מנסחים בעצם את התובנה של הסיפור. ונתתי לשניהם תפקיד במעורב. ההסבר נעשה על ידי שניהם, לסירוגין. הורים חייבים לעבוד בהרמוניה."

בעצם, גם הילד המציק אינו רע באמת.

"כן. ניסיתי לרמוז שיש למציק סיבות לכעס ולמרירות: אביו מאושפז בבית-חולים. ודאי בעקבות זה יש בעיות בבית. כלומר יש דברים נסתרים, מתחת לפני השטח. לא רציתי שהוא יהיה סתם בריון. הרי לכל אחד יש סיבות למה הוא כזה."

עם מה היית רוצה שילדים יצאו מקריאת הספר?

"אני יודע שלספר יש ניחוח קצת טיפולי. לא נורא. גם לי מותר לפעמים. השאלה אם זה משכנע או לא. אם נובעת מהסיפור תובנה ולא הטפה. אני מקווה שילד-כאפות, או סתם ילד שחוטף מכות פה ושם, שיקרא בו, יקבל אומץ לקחת את עצמו בידיים, לעשות משהו, לדבר עם המציק. אם זה יעזור אפילו לילד אחד – אני עשיתי את שלי."

כדאי לקרוא גם מאמר על הספר של דוד רפ, 28.12.2015

<http://www.haaretz.co.il/literature/youngsters/.premium-1.2802685>

במאמר תשומת לב מיוחדת לאיורים של גיא מורד, לדוגמה:

מורד שילב בספר מחוות לאיורים האיקוניים של דני קרמן לסדרת ספרי "והילד הזה הוא אני". קרמן הציג בזמנו חלונות, שהציעו הצצה – מוגבלת – אל עולמו של הילד. מורד מרשה לעצמו חירות רבה יותר בהציג מראות עירוניים וחללים אינטימיים לסירוגין. אין הוא מסתפק בחלונות אל הנפש, אלא מביא הן את המעטפת הרחבה והן את הסביבה האינטימית שבה מתקיים הסיפור. את בית הספר הוא נטע במרחב בנוי, טיפוס לגוש דן; הפגישות בין הילד להוריו מתוארות בבית, בחדר האוכל ואף במרפסת, המספקת פרספקטיבה מעניינת במיוחד: המרפסת מציעה הגדלה של החלון כפתח סכמטי, שבו עשה קרמן שימוש בעבר. אצל מורד אנו מוזמנים

אל החלל הסגור-הפתוח והמאוד ישראלי: המרפסת כשטח שהוא נקודת תצפית אל הרחוב ואף במת תיאטרון. שחקניה הם בני הבית והצופים הם העוברים והשבים

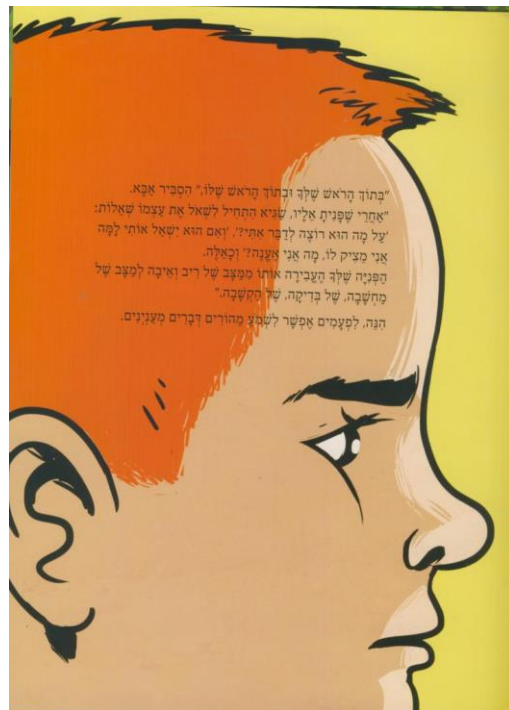
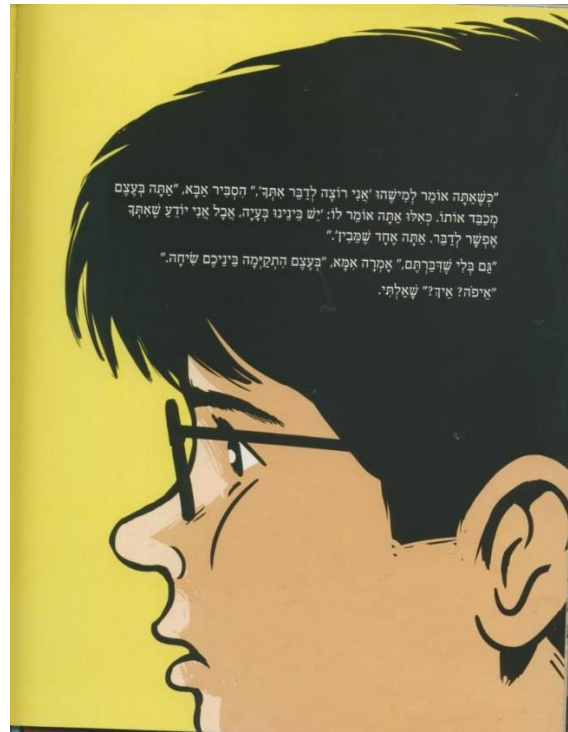
פעילות

כל השאלות המופיעות כאן יכולות להיות בסיס לדיון בכיתה, או ניתן לבחור חלק מהן לצורך דיון קבוצתי, ולנסות לבדוק יחד איך ניתן למנוע את ההתנהגות האלימה, ואחר כך לסכם במליאה.

אפשר לשתף את הילדים במה שמספר יהודה אטלס בראיון המצוטט לעיל.

ענו על השאלות וחוו את דעותיכם על הנושא.

- האם המספר יודע מדוע שגיא מציק לו?
- האם יש לו השערות? מהן?
- מדוע המספר אינו מחזיר באלימות?
- מה הייתם מציעים לו לעשות כששגיא הציק לו?
- מה עושה המספר כאשר הוא רואה מרחוק את שגיא?
- כיצד מגיב המספר כששגיא קורא לו משקפופר?
- מה דעתכם על מתן כינויים מעליבים לחברים?
- האם אנחנו יודעים איך הגיבו ילדי הכיתה להצקות של שגיא?
- איך הייתם מתנהגים אילו היה ילד כזה בכיתתכם מציק לחבר?
- האם המספר שיתף את המורה במה שקרה כששגיא הפיל אותו?
- מתי שיתף המספר את הוריו במה שקורה?
- האם לדעתכם היה צריך לשתף אותם לפני כן? האם בריחה או אי שיתוף המבוגרים היא הדרך הנכונה?
- מה הציעה אמא של המספר כשסיפר לה על התנהגותו של שגיא?
- הביעו את דעתכם על הצעתה של האם.
- מה הציע אביו של המספר?
- הביעו את דעתכם על הצעתו של האב.
- המספר ואביו משחקים משחק תפקידים בו המספר הוא שגיא. נסו גם אתם לשחק במשחק תפקידים בו תציגו את המספר ואת שגיא. התחלפו ביניכם בתפקידים.
- מה קרה במציאות בין שגיא לבין המספר?
- קראו את הסבריהם של אבא ואמא למה שקרה :
"כשאתה אומר למישהו "אני רוצה לדבר איתך, הסביר אבא "אתה בעצם מכבד אותו. כאילו אתה אומר לו "יש בינינו בעיה אבל אני יודע שאתך אפשר לדבר. אתה אחד שמבין. ---"
- המשיכו לקרוא בשני העמודים.

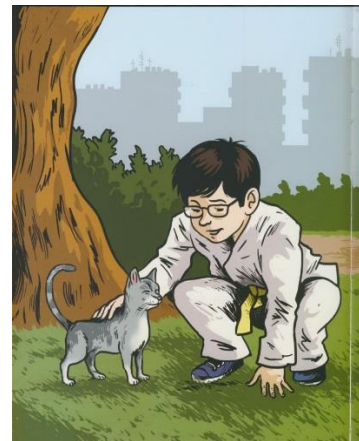
- הסבירו על פי שני האיורים ועל פי הכתוב בשני עמודים אלה, כיצד הפנייה של המספר
 העבירה את שגיא ממצב של ריב למצב של הקשבה
 • כיצד מסתיים הספר? האם הופתעתם מסיום זה?

- הציעו סיומים נוספים לספר. בחרו את הסיום הנראה לכם ביותר מבין ההצעות של חבריכם.

האיורים בספר

לפניכם לעיל איור של שגיא, כפי שהמאייר, שנכנס לעיניו של המספר תיאר. מה המאפיינים של שגיא, וכיצד אפשר לראות כאן את נקודת מבטו של המספר?

לעומת שגיא לפניכם לעיל דמותו של המספר. מה מאפיין אותו?

לפניכם לעיל תמונת הסיום של הספר. שגיא נעזר במספר כדי ללמוד. נסו לדמיין מה כל אחד משני הילדים מרגיש. כיצד לדעתכם יימשכו היחסים ביניהם?

הכינו

ד"ר איה מרבך

ד"ר רחל עזוז

מחברות סדרות ספרי הלימוד: "לשון ועוד", "עברית ועוד", "לקרוא ועוד".